

Προς ἡχογραφίαν ἔτος 1830 6

Σειρά Ποντιακῶν καὶ Λαογραφικῶν ἐμπομπῶν. Τεῦχος 1-2-56

- 6 -

ἔτος 1800

..... Σ ἦ μ α

Ο - θὰ ἀκούσετε τὴ Λαογραφικὴ μας ἐμπομπή " Ποντιακοὶ 'Αντίλαλοι ", πού γράφει καὶ ἐπιμελεῖται ὁ συνεργάτης μας Σ τ ᾶ θ η ς Εὐσταθιάδης.
..... τὸ σῆμα σβύνει.....

Ἀπὸ τῆ Σινώπῃ προχωρώντας ἀνατολικὰ ἀγαπητοὶ ἀμφοτέρωθεν ἀσχοληθήκαμε μέ τίς πόλεις Κοτύωρα καὶ Κερασούντα στήν προηγούμενὴ μας ἐμπομπή.

Ἀκολουθώντας λοιπόν τὴν ἴδια σειρά καὶ προσπερνώντας τὴν Τρίπολη καὶ ἐνδιάμεσες μικροπολιτεῖες, πού θὰ ἀσχοληθοῦμε ξεχωριστά μέ τὴν καθεμίᾳ ἀργότερα, θὰ μιλήσουμε σήμερα γιά τὴν ξακουστή Τραπεζούντα.

Τραπεζούντα: ... Πόλη πανάρχαια, πόλη ἱστορικὴ, πόλη θρυλική, ὁμορφὴ Τραπεζούντα, γεννήθηκε καὶ ἀνατράφηκε ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, οἱ ὅποιοι πολὺ γρήγορα σέ ἀνάδειξαν στήν πρὶν μεγάλη πόλη τῆς χώρας τοῦ Πόντου. Καὶ ὅταν ἡ Κωνσταντινούπολη κάποτε τὸ 1453 κατεκτήθηκε καὶ σιλαβώθηκε ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἐστὶ Τραπεζούντα, ἔγινε ἡ προσωρινὴ πρωτεύουσα τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους. &

Ἀλλὰ ἄς ἔρθουμε στήν Ἱστορίᾳ σου: Τὸ 756 π.Χ. οἱ Σινωπαῖοι κατεκτοῦν καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐποικιλίζουν τὴν ἀσήμαντὴ Σημιτικὴ μικροπολιτεία " Οἰζηνίς ". Καὶ ἡ ὀνομασία " Οἰζηνίς " ἀντικαταστήνεται ἀμέσως ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας μέ τὴν ὀνομασία Τραπεζοῦς.

Νὰ πῶς αἰτιολογεῖ τὴν ὀνομασία αὕτῃ ὁ καθηγητὴς κ. Κωνσταντῖνος Παπαμιχαλόπουλος στὸ βιβλίο του " Περιήγησις εἰς τὸν Πόντο " .

Ἡ Τραπεζοῦς κεῖται ἀνειμένη ἐπὶ μαλακῶν, γεωδῶν, ἀλληλεπικειμένων ἐκτάσεων, ὥσεί τραπεζίων, ἐξ ὧν καὶ τὸ ὄνομα ἔσχευ.

Ἡ Τραπεζούντα γιά πολλὰ χρόνια εἶναι ἀποικία τῆς Σινώπῃς ἀπὸ τὴν ὁποία καὶ ἐξαρτᾶται διοικητικῶς, ἀφοῦ καὶ φόρους πληρώνει σ' αὐτὴν κατὰ τὴν μαρτυρία τοῦ Ξενοφῶντα.

Ἀργότερα κατὰ τὸν 4ον π.Χ. αἰῶνα ἔρχονται ἀπὸ τὴν Ἀρκαδίᾳ τῆς Πελοποννήσου καινούργοι ἀποικοὶ στήν Τραπεζούντα. Κατὰ τὸν Πausanias οἱ κάτοικοι τῆς Τραπεζούνας καλωσορίζουν τοὺς καινούργιους αὐτοὺς ἀποικισ-

κους σάν συμπατριῶτες τους. Όμως οί πληροφορίες τοῦ Ξενοφῶντα εἶναι
πιο αὐθεντικές γιατί, εἶναι καί πολύ πιο παλιές.

Ἀλλά ὅπως κι' ἂν ἔχη τό πράγμα διαφορά μόνο σέ λεπτομέρειες ἔχουμε
καί ὄχι στήν οὐσία.

Ἡ Τραπεζοῦντα δέν ἄργησε νά γίνη ἡ πιο ζηλευτή πόλη τοῦ Πόντου καί
ἔμεινε περίπου ὡς τό τέλος ἡ μόνιμη πρωτεύουσά του.

Γιά τήν μετέπειτα ἱστορία, τήν δόξα καί τούς θρύλους τῆς Τραπεζοῦντας
θά μιλήσουμε σέ μελλοντικές μας ἐκπομπές, ὅταν θά τελειώσουμε μέ τήν
ἱστορία τοῦ ἀποικισμού καί θά ἔρθουμε στούς δοξασμένους αἰῶνες τῆς
Βυζαντινῆς ἐποχῆς.

.....λύρα. τραγούδι.....

Ἀγαπητοί ἀκροαταί, μεταδίδοντας ἀπό τήν ἐκπομπή μας αὐτή ποντιακά ἔθι-
μα, θρύλους, τραγούδια, δέν σκοπεύουμε νά ἐπιβάλλουμε στόν ἀκροατή νά
υποθετήσῃ ὅσα λέμε, οὔτε καί νά τόν κάνουμε νά πιστέψῃ πῶς ἕνα ποντιακό
τραγούδι εἶναι ἀριστούργημα ποιητικό ἢ πῶς ἡ μουσική του εἶναι πολύ
σπουδαία. Ἀλλωστε τά δημοτικά τραγούδια γενικά δέν ἔχουν τέτοιες διεκ-
δικήσεις. Ὁ λαϊκός ποιητής καί τραγουδιστής ἐκφράζει μέ ἀπλότητα τό ν
ἔρωτά του, τραγουδεῖ τόν ἡρωισμό, μοιρολογεῖ τούς καημούς καί τά παθήμα-
τά του, τίς ἐθνικές συμφορές.

Καί ἕνα ποντιακό ἔθιμο πέρα ἀπό τήν ἀπλή ὀμορφιά καί τό ἀπλό νόημα,
πού μᾶς δίδει, τίποτε ἄλλο δέν διεκδικεῖ.

Εἶναι λοιπόν ἡ ἀπλότητα, ἡ ἀγνότητα, ἡ ἐντιμότητα, ἡ εἰλικρίνεια, ἡ καλλω-
σύνη, κύρια γνωρίσματα, πού χαρακτηρίζουν τήν ψυχή καί τήν καρδιά τοῦ
ἀπλοῦ λαοῦ, πού αὐτές παρουσιάζει τό λαϊκό τραγούδι ἢ τό ἔθιμο....

Δέν παραλογιζόμαστε, δέν ἐπιδιώκουμε τήν ἐπαναφορά μας στή νοοτροπία,
στίς τυπικές συνήθειες τῆς παλαιᾶς ζωῆς, ὅσο κι' ἂν εἶναι σεβάσματα.

Κοπιάζουμε ἀπλῶς νά προβάλλουμε, νά διαδώσουμε στούς σημερινούς Πόντιους
ιδίως, συμπολίτες, τίς πιο ἄξιες συνήθειες, τά πιο ἄξια ἔθιμα τοῦ παλιοῦ
καιροῦ.

Ἐπὶ λογιζόμαστε ὅτι μπορούμε νά βοηθήσουμε ἢ μάλλον ν' ἀντιδράσουμε στήν

ἐξόρμηση πού σημειώνει ὁ σημερινὸς ἀμοραλισμός, ἡ σημερινή ἔλλειψη ἠθι-
κῆς, πού πάει νὰ καταλύσῃ τὸν Ἑλληνο-Χριστιανικὸ πολιτισμό-μέ τὸ ἥχηρό
ὄνομα τοῦ μοντερνισμοῦ.

"Ἀς δοῦμε τώρα τὸ ἔθιμο τῆς ποντίας πεθερᾶς, πού τιμᾷ τὸν γαμπρό της.
Πῶς νὰ τὸν τιμήσῃ; Ὁ γαμπρὸς σχεδὸν κἄθε Κυριακὴ θά ἐπισκευθῇ τὴν σε-
βαστὴ του πεθερά.

Μέ τὴν παντρεῖά της ἡ κόρη δέν χάνει τὴν ἐπαφή καὶ δέν κόβει τίς σχέ-
σεις μέ τὸ σπιτικό της. Μόνο πού ἡ πρωτοβουλία δίνεται στὸν γαμπρό.

Ὁ γαμπρὸς θά ἐπισκέπτεται συχνά τὸ σπίτι τῆς πεθερᾶς του.

Ἐκεῖ θά φιλοξενεῖται πολὺ ἄφογα καὶ θά στρώνεται γι' αὐτὸν πλούσιο τρα-
πέζι. Καὶ πῶς εἶναι τὸ ἐκλεκτό καὶ τὸ νόστημο φαγὶ μέ τὸ ὅποιο θά φιλο-
ξενηθῇ ὁ γαμπρὸς;

"Ἀς ἀφήσουμε τὸν ἴδιο τὸν γαμπρό νὰ μᾶς τὸ πῇ.

.....παίζει λύρα.....

Νά ἔτον πάντα Κερειή νά ἔτον πάντα Σάββα
ἐπέγνα καὶ σὴν πεθερά μ' ἐκί' ἔτρωγα τὴν κοσάραν.

Πότε νᾶρθη ἡ Κυριακὴ τὸ Σαββάτο νά ἔρθη
στῆς πεθερᾶς νά πῆγαινα νά μοῦ ταγήσει κόττα.

Δέν πρόκειται ἀπλῶς γιὰ κόττα, ἀλλὰ γιὰ τὴν στοργή πρὸς τὸν γαμπρό. Μ'
αὐτὸν ἡ οἰκογένεια κατακτάει βάθος καὶ μᾶκρος, ἡ ἀγάπη προεκτείνεται.

.....λύρα, τραγούδι.....

Κλείνουμε τὴν ἐμπομπή μας μέ Ποντιακά δίστιχα.

.....λύρα, τραγούδι.....

Ἀγαπητοὶ ἀκροαταὶ θᾶμαστε καὶ πάλι μαζί σας τὴν μεταπροσεχῇ Τετάρτη
τὴν ἴδια ὥρα.

Οὕς ἀτότε....ἀφήνουμε εἶαν.

.....Σ ἦ μ α.....

Ἀκούσατε τὴν ἐμπομπή μας " Ποντιακοὶ Ἀντίλαλοι ", πού γράφει καὶ
ἐπιμελεῖται ὁ συνεργάτης μας Σ τ ᾱ θ η ς Ε ὕ σ τ α θ ι ᾱ δ η ς .

.....τὸ σῆμα σβύνει.....